

Groen erfgoed

29 oktober 2020

Introductie

Lisa Timmerman

- Beleidscoördinator landschap en cultuurhistorie
- Steunpunt Monumenten en Archeologie
Programmaleider Cultuurlandschap

l.timmerman@mooinoord-holland.nl

0627901080

Groen erfgoed

RCE:

verzamelnaam voor historische groenaanleggen zoals tuinen, parken, woonwijken, verdedigingswerken, begraafplaatsen, buitenplaatsen en landgoederen. Cultuurlandschappen met door de mens beïnvloed groen zoals (hakhout-)bossen, houtwallen vallen ook onder de noemer Groen erfgoed.

<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/groen-erfgoed>

Groen erfgoed

verzamelnaam voor historische groenaanleggen zoals tuinen, parken, woonwijken, verdedigingswerken, begraafplaatsen, buitenplaatsen en landgoederen. ~~Cultuurlandschappen met door de mens beïnvloed groen zoals (hakhout-)bossen, houtwallen vallen ook onder de noemer Groen erfgoed.~~

.. maar ook voor landschappelijke structuren en elementen

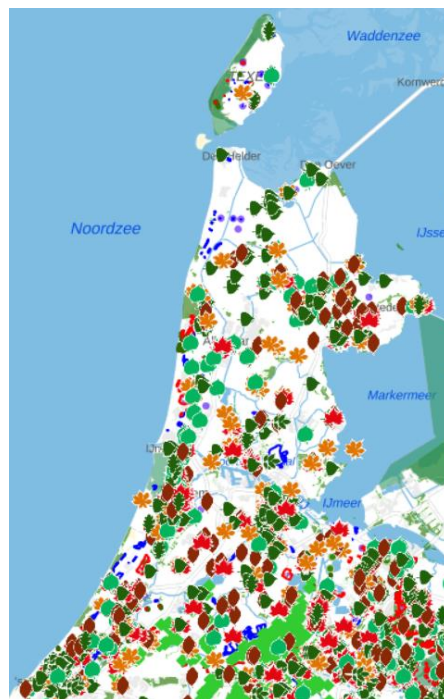
Groen erfgoed

- Aangelegd en ontworpen groen buitenplaatsen, tuinen, parken
- Historische elementen met opgaande begroeiing relictten van historisch landgebruik

Hoe groen erfgoed beschermen?

- Inventarisatie
- Waardering
- Kiezen van beschermingsvorm

Cultuurhistorische waarde

Tuin voormaling klooster Karmel
Egmond a/d Hoef

Algemene Begraafplaats Naarden
Amersfoortsestraatweg 13 Bussum

Onze Lieve Vrouwe ter Noord
Heiloo

't Oude Hof
Bergen

Poortwachters in de Beemster en Schermer

Eendenkooi Stokman
Haarlemmermeer

Hakhoutbosje
Castricum

Pestbosje
Oegstgeest

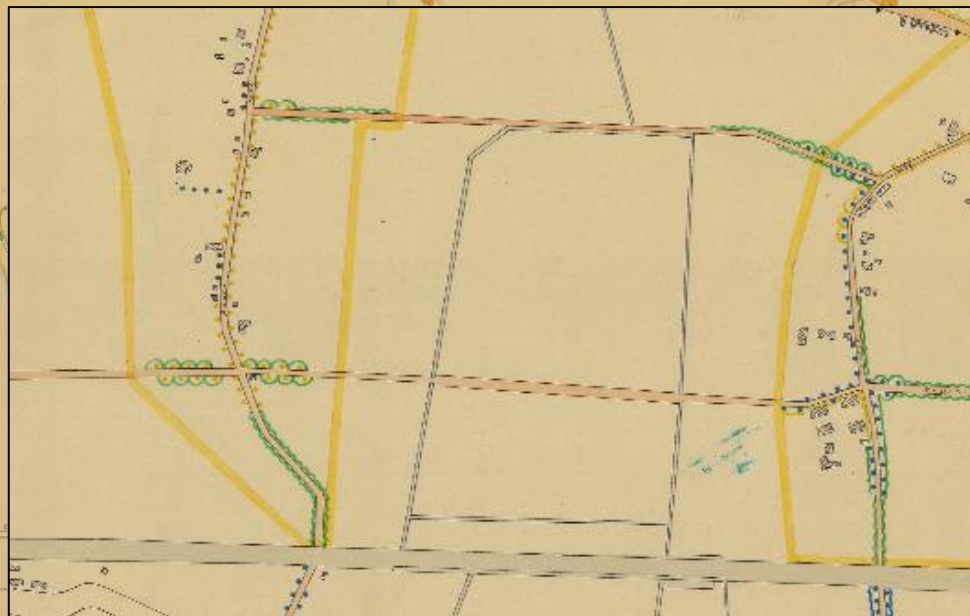

Landschapsarchitectuurhistorische waarde

Moerastuin
Mien Ruys

Ruilverkaveling WIERINGEN
LANDSCHAPSPLAN

ING.

TING VAN POPULIER.

GRAUWE ABEELE.

SCHIETWILG.

ES.

ESDOORN.

1 EP.

KNOTWILG.

ONTWORPEN STRUIKBEPLANTING VAN MEIDOORN, SLEEDOORN, SP. AAK, KURKIEP.

VLIET.

ELS. GRAUWE WILG. *with fine bearding*

MEIDOORN.

IDEM

I D E M

IDEM

IDEM

IDEM

TE BEHOUDEN BOS.

TE BEHOUDEN BOOMBEPLANTING.

TE BEHOUDEN STRUIKBEPLANTING.

BEGRENZING DER HOGERE TERREINSGEDEELTEN MET MEER INTENSIEVE BEPLANTING.

Struweellaan entree
Wieringen

Wetenschappelijk belang

Gebruikswaarde

PREMIUM

'Noorderplantsoen Groningen nadert grenzen aan wat een park kan hebben'

Drukte en gezelligheid in het Noorderplantsoen. Steeds meer mensen weten het park te vinden. foto archief Duncan Wijting

[Lisa Rosing](#) • 8 augustus 2018, 06:00 • [Groningen](#)

Deel dit artikel

Een willekeurige zonnige zomeravond in het Noorderplantsoen. Het park barst welhaast uit zijn voegen. Het gras ligt bezaaid met studenten rond dampende barbecues, gezinnen hebben zich genesteld vlakbij het draadcircus en rondom de vijver liggen zoonabbidders zij aan zij in bikini en zwembroek.

Waarde voor gezondheid

Longread

Groen: goed voor de gezondheid

Een korte wandeling of juist uren zwerven door de natuur, samen groenten kweken in een buurtmoestuin of werken in een kantoor vol planten: groen voelt goed. En: groen is goed. Contact met de natuur zorgt voor meer geluk en vermindert stress. Het bevordert vitaliteit, creativiteit en stimuleert ontmoetingen tussen mensen. Onderzoekers van Wageningen University & Research werken daarom aan verschillende projecten rond Groen voor Gezondheid.

Effectief groen voor klimaatadaptatie in de stad

Nu groen steeds meer in beeld is als instrument voor klimaatadaptatie wordt ook de behoefte aan wetenschappelijke kennis hierover groter. Die wordt in het onderzoeksproject 'Effectief groen voor klimaatadaptatie in de stad' geleverd en zo toegesneden dat het ook in de praktijk kan worden toegepast. In dit artikel wordt uit de doeken gedaan hoe het project is opgezet.

dat het ook veel baten oplevert op andere terreinen zoals gezondheid en welzijn, biodiversiteit, de waarde van onroerend goed, luchtkwaliteit en waterhuishouding, en recreatiemogelijkheden. Maar hoe ziet effectief klimaatgroen in het stedelijk gebied eruit en hoe realiseren we dat? Begin 2019 is een project

Natuurwaarde

Natuur & Milieu

Onze laatste wilde bomen dreigen te
verdwijnen en hierom is dat erg

VROEGE V

Economische waarde

Bomen zijn veel geld waard en dus moeten we ze minder snel kappen, zegt 'de bomentaxateur'

03-02-2020 15:39 | [Duurzaamheid en vernieuwing](#) | Auteur: [Josefin Hoenders](#)

Boomtaxateur Joost Verhagen

Bron: EenVandaag

Waarderingscriteria groen erfgoed

- Cultuurhistorisch
- Landschapsarchitectuurhistorisch
- Wetenschappelijk
- Gebruik
- Gezondheid
- Natuur
- Economisch

Begeleiden of beschermen?

- Bestemmingen in bestemmingsplan
- Buitenplaatsenbiotoop
- Beschermd stads-/dorpsgezicht
- Monumentenstatus
- Wet natuurbescherming

Bestemmingsplan

Ruimtelijk karakter beschermen door middel van

- Gebiedsaanduiding binnen hoofdbestemming
Groen – Park of Agrarisch met waarden
- Dubbelbestemming
Waarde – Cultuurhistorie
Waarde – Beschermd gezicht

Omgevingsvergunning

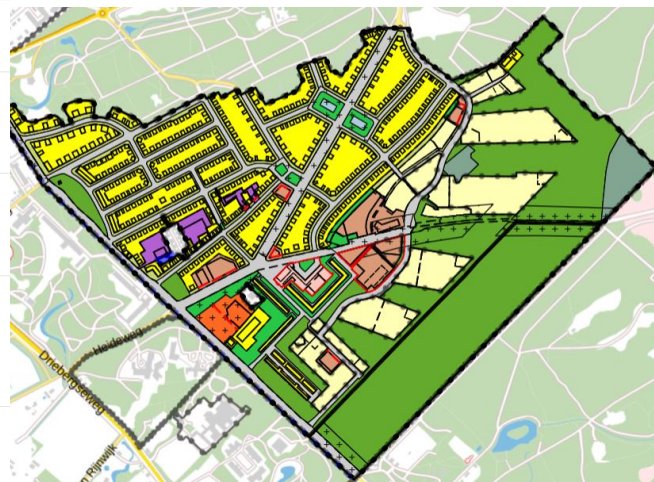
 Bouwvlak

 Functieaanduiding
bos

 Functieaanduiding
landschapswaarden

 Maatvoering
maximum bebouwingspercentage:
45%

 Maatvoering
maximum bouwhoogte: 8 m

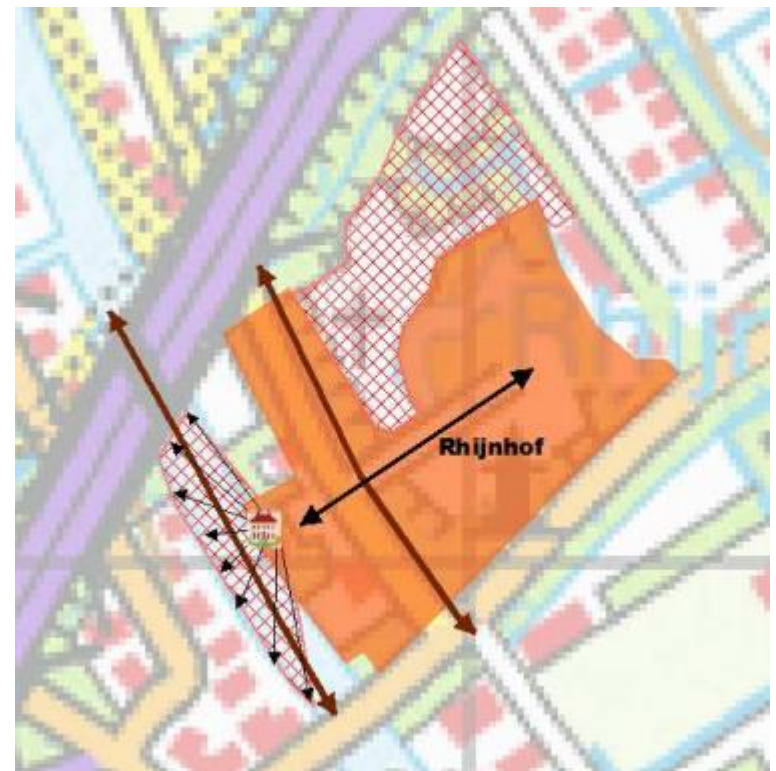

Buitenplaatsenbiotoop

Beschermingsmaatregelen

Ruimte vrij en openhouden, niet bebouwen van

- de buitenplaats zelf
- de structuur
- het panorama
- het blikveld
- de zichtlijn

Beschermd stads- of dorpsgezicht

Historisch waardevolle ruimtelijke karakter beschermen

- Rijksbeschermdde gezichten: beschermend bestemmingsplan voor behoud van het bijzondere ruimtelijke karakter.
- Gemeentelijke gezichten: bescherming van ruimtelijk karakter zelf regelen via erfgoedverordening.

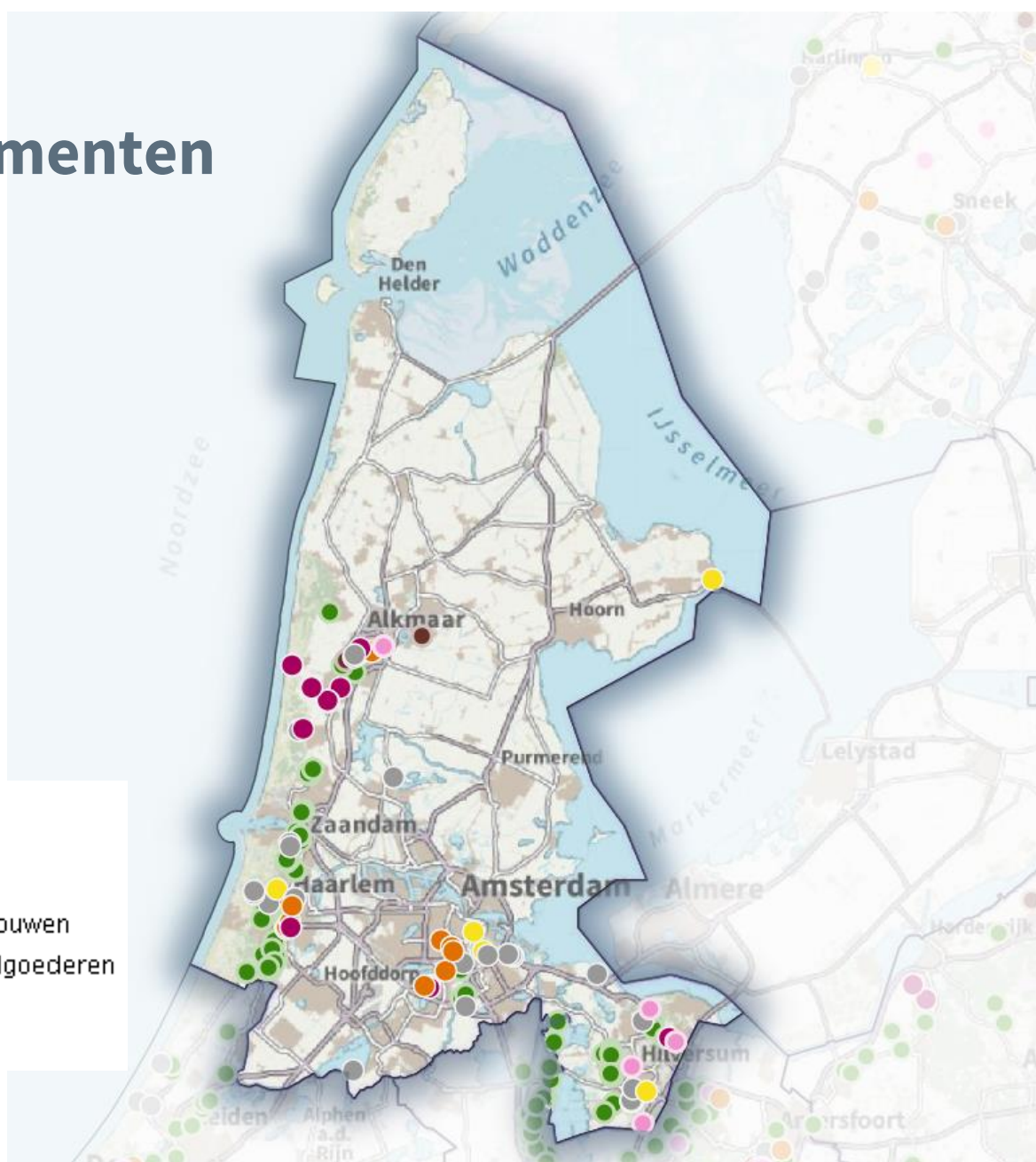
Gemeentelijk beschermd stadsgezicht

Sportlaan-Segbroeklaan en omgeving, Den Haag

Groene rijksmonumenten

- begraafplaatsen
- boerentuinen en erven
- diversen
- groenaanleg bij (semi-) openbare gebouwen
- groenaanleg bij buitenplaatsen en landgoederen
- stadsparken en plantsoenen
- tuinen

Groene provinciale monumenten

Groene gemeentelijke monumenten

- Begraafplaatsen
- Solitaire bomen
- Hofjes
- Tuinen
- Plantsoenen

Kasteel Assumburg
erfgoedteams 2017

Monumentenstatus

Gericht op de langdurige bescherming

- Erfgoedwet: verboden om wijzigingen aan te brengen zonder vergunning. Deels vergunningsvrij bijv. onderhoud
- Erfgoedverordening: zelfde voor provinciale en gemeentelijke monumenten. Verschilt per gemeente

Omgevingswet

Omgeving van het monument

- Wat is de omgeving van het monument?
- Hoever strekt die omgeving?

Kernbegrippen: aanzicht, ligging, zichtbaarheid, relaties, waardering van de omgeving, afbakening

Droogte funest voor landgoederen: 'Historische bomen moeten worden gekapt'

Voor het landgoed heeft de droogte grote gevolgen.

Regelgeving ter bescherming van natuur

- Wet natuurbescherming
 - Boswet
 - Natuurbeschermingswet 1998
 - Flora- en Faunawet
- Plaatselijke Bomenverordening

Kan ook leiden tot procedure voor vergunning/ontheffing

Boswet – Wet natuurbescherming

- Voor boombeplantingen groter dan 1000 m² of bomenrij van 20 bomen en meer
- Meld- en herplantplicht (uitzondering natuurbeheer)
- Bomen op erven, tuinen en op of langs landbouwgronden en binnen bebouwde kom uitgezonderd
- Vaststellen van grens bebouwde kom is aan de gemeente
- Provincie bevoegd gezag

Bomenverordening

Geldt in ieder geval binnen ‘de bebouwde kom’, soms ook erbuiten

- Geselecteerde waardevolle bomen
- Bepaalde straten als hoofdgroenstructuren
- Verbieden van kappen of kandelaberen van cultuurhistorisch waardevolle bomen
- Omgevingsvergunning nodig

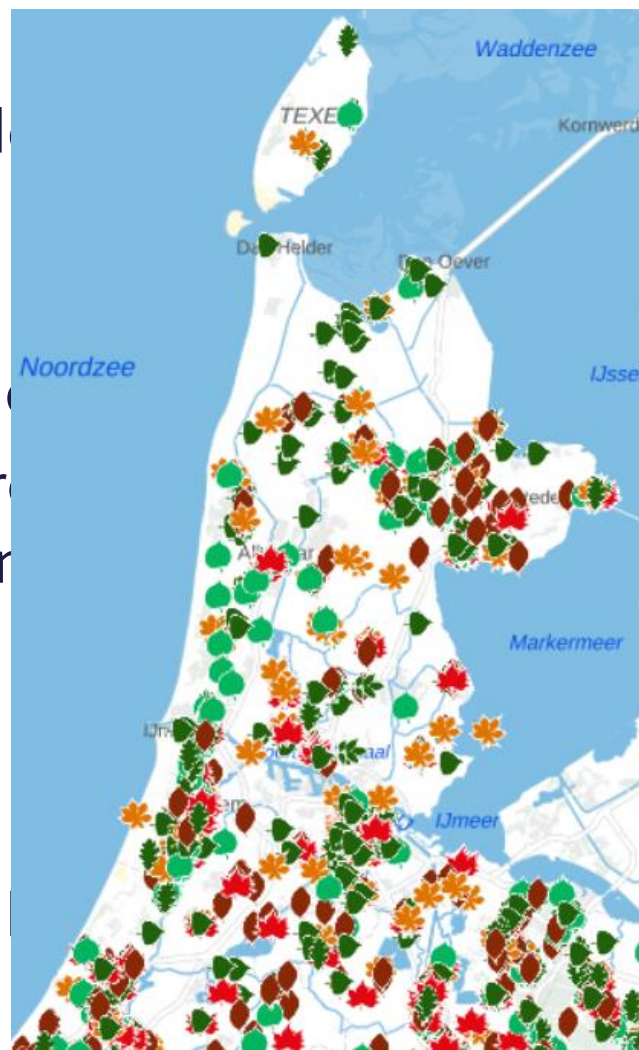
Gemeentelijke lijst
of Landelijke register van monumentale bomen

Plaatselijke Bomenverordening

Geldt in ieder geval binnen 'de bebouwde zone' en buiten

- Geselecteerde waardevolle bomen
- Bepaalde straten als hoofdgroenstructuur
- Verbieden van kappen of kandelaberbomen
- cultuurhistorisch waardevolle bomen
- Omgevingsvergunning nodig

Gemeentelijke lijst
of Landelijke register van monumentale bomen

Bescherming van groen erfgoed

Afhankelijk van 'type' groen erfgoed en het doel:

- Bestemmingen in bestemmingsplan
- Buitenplaatsenbiotoop
- Beschermd stads-/dorpsgezicht
- Monumentenstatus
- Wet natuurbescherming

Verder lezen

- Beek en Kooiman Cultuurhistorie (2010), Tussen 'Rust en Vreugd' en 'In de wereld is veel gevaar' Actualisatie buitenplaatsen CHS; de buitenplaatsbiotoop in Zuid-Holland
- Bomenstichting (2015), Landelijk register van monumentale bomen
- MOOI Noord-Holland (2020), verslag Erfgoedteam Wat behouden we eigenlijk
- MOOI Noord-Holland (2017), verslag Erfgoedteam Groen Erfgoed
- RCE (2020), Atlas van het landschappelijk groen erfgoed van Nederland
- RCE (2020), Kaart groen erfgoed <https://landschapinnederland.nl/kaart-groen-erfgoed>
- RCE (2012), Een toekomst voor Groen
- RCE, Platform groen erfgoed